

Onkruidvis

Een belangrijk effect van verstedelijking is de romantisering van het natuurbeeld. Wanneer we met zijn allen op een kluitje gaan wonen en het groen inruilen voor beton ontstaat er op een gegeven moment behoefte aan een idyllische, harmonieuze wereld als tegenbeeld van de moderne, harde samenleving. In dit ideaalbeeld is het dier een metafoor voor onschuld geworden. 'Dieren liegen en bedriegen niet' was begin dit jaar zelfs een verkiezingslogan van een nieuwe politieke partij. Dat list & bedrog zo'n beetje de belangrijkste evolutionaire krachten in de dieren- en plantenwereld zijn werd bewust achterwege gelaten.

Opmerkelijk is dat deze diervriendelijke houding vooral van toepassing is op zoogdieren met veel haar, grote ogen en een niet al te lange staart. Alles met veren scoort ook hoog. Wat betreft vissen is er echter sprake van een wat ambivalentere houding. Gelukkig maar, want daarvoor kunnen we vertegenwoordigers van deze diergroep zonder al te veel schuldgevoel vangen en consumeren. Het gebrek aan wimpers en bontjas leidt echter ook tot ongebreidelde overbevissing, het opofferen van vissen voor groene energie en het zonder voorafgaande ethische discussie reduceren van vissen tot beheerinstrument. Wat betreft dat laatste doel ik op *Abramis brama*, de huis-, tuin- en keukenvis van Nederland. In de jaren '80 van de vorige eeuw komt deze vis de wereld van de waterbeheerder binnenzwemmen. In de met nutriënten opgeladen plassen en meren zou de brasem algenbloei versterken dan wel instandhouden. Het begrip 'verbraseming' is geboren. Die term bekt zo goed dat bij het grote publiek elke voor overlast zorgende algenbloei al snel gekoppeld wordt aan verbraseming. Als remedie tegen de brasemoverlast wordt Actief Biologisch Beheer (ABB) ingezet, een soort ecologische shocktherapie waarbij eenmalig 80 procent van de brasem uit het water wordt verwijderd. Belangrijke randvoorwaarde is het tegelijkertijd terugdringen van de hoeveelheid nutriënten in water. Eerlijk is eerlijk, in een aantal plassen en meren zorgt ABB -zij het vaak tijdelijk- tot een verbetering van het doorzicht. Door de verdergaande reductie van nutriënten verbetert de waterkwaliteit echter ook zonder dat er doelbewust aan de brasemstand

is gemorrelt. Het duurt wat langer, maar ecologische molens draaien nu eenmaal wat langzamer dan gewent. Na verloop van tijd verdwijnt ABB naar de achtergrond en wordt de brasem weer een gewone, inheemse vissoort. Een vissoort die het de laatste jaren zelfs een beetje moeilijk begint te krijgen. Toch zijn er nog steeds waterbeheerders die de brasem willen beheren en beheersen. Nu met de Europese Kaderrichtlijn Water als excuus. Vanuit de verplichting om te voldoen aan chemische normen dreigen brasems daarbij te worden gereduceerd tot pakketjes fosfaat die eenvoudig en goedkoop kunnen worden verwijderd. Ook de ecologische doelstellingen van de KRW zouden vanuit deze optiek wel eens budgetneutraal kunnen worden bereikt via het brasemspoor. Voor nogal wat wateren is namelijk bepaald dat deze niet meer dan 25 procent bodemwoelende vis, lees brasem, mogen bevatten. Zit er meer, dan vangen we dat deel toch gewoon weg. Net als in de jaren '80 van de vorige eeuw is er ook anno 2007 geen sprake van enige discussie over de morele aanvaardbaarheid van dergelijk beheer. Sommige biologen nagelen de brasem zelfs als 'onkruidvis' aan de ecologische schandpaal. Blijkbaar als legitimatie voor het grootschalig verwijderen van een oer-Hollandse vis die er nu eenmaal ook niets aan kan doen dat hij hier van nature zijn rondjes zwemt.

Marco Kraal
Hoofdredacteur

